

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук,
професора Заболотнова Віталія Олександровича
на дисертаційну роботу Скорейка Романа Сергійовича
«Порушення менструальної функції у жінок раннього репродуктивного
віку з ожирінням: прогнозування та тактика лікування»,
поданої в разову спеціалізовану раду ДФ 26.613.98
при Національному університеті охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика МОЗ України
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина
(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: чл.-кор. НАМН України, професор, доктор
медичних наук, професор кафедри акушерства, гінекології та перинатології
Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика
Вдовиченко Юрій Петрович.

Актуальність обраної теми дисертації

Основними завданнями сучасного акушерства, поряд із зниженням
материнської та перинатальної смертності, є покращення здоров'я
майбутньої мами, плода та новонародженого. В останні десятиліття однією з
провідних тем, що турбують лікарів всього світу, в тому числі й акушерів-
гінекологів, є метаболічні порушення, зокрема ожиріння у жінок раннього
репродуктивного віку. Ожиріння та надлишкова вага значною мірою
пов'язані не тільки з репродуктивними розладами, а й із становленням
менструального циклу у підлітковому віці, та включають цілий континуум
патологічних процесів жіночого організму, подолання яких потребує
згуртованої роботи мультидисциплінарної команди науковців та медиків.
Незважаючи на значне число робіт, присвячених вивченню взаємозв'язку
ожиріння і порушень менструального циклу у молодих жінок, дана проблема
залишається актуальною як у медичному, так і в соціальному планах.
Питання ведення хворих з порушеннями репродуктивного здоров'я
залишається відкритим для подальших досліджень.

Дисертаційна робота Скорейка Р. С. присвячена актуальній проблемі
гінекології – підвищенню ефективності лікування порушень менструальної

функції у молодих жінок із ожирінням на підставі вивчення клініко-ехографічних та ендокринологічних особливостей, а також удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Виконана науково-дослідна робота є фрагментом наукової роботи кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика «Актуальні аспекти охорони репродуктивного здоров'я жінок, прегравідарної підготовки та пренатальної діагностики в сучасних умовах» (номер державної реєстрації 0117U006095, термін виконання: 2017-2025 роки).

Новизна дослідження та одержаних результатів

Провівши оцінку найважливіших здобутків дисертаційного дослідження, варто відмітити наступні результати, що мають вагому наукову новизну:

- розширені дані про фактори ризику та провідні причини розвитку порушень менструальної функції у молодих жінок із ожирінням. Показано, що у молодих жінок порушення менструальної функції на фоні ожиріння відбуваються на фоні гіперлептинемії, але найбільш виражені зміни мають місце у пацієток без гіперандрогенії, особливо при ожирінні III ступеня;

- отримані дані дозволили науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму прогностичних та лікувально-профілактичних заходів у молодих жінок із порушеннями менструальної функції на фоні ожиріння.

Теоретичне значення результатів дослідження

Проведені дослідження дозволяють підвищити ефективність лікування порушень менструальної функції у молодих жінок із ожирінням на підставі вивчення клініко-ехографічних та ендокринологічних особливостей.

Поглиблене вивчення механізмів гіперандрогенії та вмісту лептину у генезі порушень менструальної функції у жінок із ожирінням дозволили науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму прогностичних та лікувально-профілактичних заходів.

Практичне значення результатів дослідження

Робота має чітку практичну направленість. Серед ключових практичних аспектів дисертаційного дослідження найбільш вагомими є:

- проведено порівняльний клінічний аналіз структури та рівня соматичних проявів порушень менструальної функції у молодих жінок із ожирінням із урахуванням наявності гіперандрогенії та ступеня ожиріння;
- показана роль лабораторних (ендокринологічних та біохімічних) та інструментальних (ехографічних) методів досліджень у своєчасній діагностиці порушень менструальної функції у молодих жінок із ожирінням;
- удосконалено та впроваджено алгоритм прогностичних та лікувально-профілактичних заходів у жінок із порушеннями менструальної функції на фоні ожиріння щодо підвищення ефективності прогнозування та зниження частоти порушень репродуктивної функції.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Дисертаційна робота є комплексним медико-соціальним дослідженням, виконаним на належному методологічному рівні. На користь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, свідчить застосування автором адекватних та сучасних методів досліджень: клінічних, ехографічних, ендокринологічних, біохімічних та статистичних. Основні положення роботи, що сформульовано автором дисертації, викладено на підставі аналізу сучасних літературних джерел та результатів власних досліджень. Теоретичне обґрунтування напрямку досліджень, їх обсяг та отримані результати з необхідним статистичним аналізом дозволяють вважати, що отримані наукові положення, висновки та практичні рекомендації є обґрунтованими та достовірними. Інформаційну базу дослідження було сформовано з 219 джерел наукової літератури, з яких більшість – англomовні. Інформаційна база дослідження достатня за обсягом, репрезентативна. Результати власних досліджень, отримані автором на репрезентативній вибірці, статистично адекватно оброблено та проаналізовано з викорис-

танням відповідних сучасних методів системного підходу. В процесі дослідження було обстежено 90 молодих жінок із порушеннями менструальної функції, з яких 60 були із ожирінням. Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Статистична обробка результатів дослідження проводилася за допомогою програм Statistica та Microsoft Office Excel та включала адекватні методи математично-статистичного аналізу.

Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження щодо оформлення

Дисертація оформлена відповідно до Державних стандартів і діючих вимог МОН України. Анотація викладена українською і англійською мовою, в достатній мірі відображає основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення.

Текст дисертації викладено на 143 сторінках друкованого тексту формату А4, з яких 119 сторінок займає основний текст.

У вступі автором аргументована актуальність теми наукової роботи, чітко сформульовано мету та 7 завдань дослідження відповідно до предмета та об'єкта дослідження, перераховано адекватно використані наукові методи, відображено наукову новизну та практична значимість отриманих результатів, а також наведено дані про структуру, обсяг дисертації і зв'язок роботи з науковими програмами, висвітлено обсяг апробації результатів дисертаційного дослідження та солідний особистий внесок, публікації.

Автором представлено сучасний, методологічно правильно оформлений аналіз сучасних літературних джерел з проблеми порушень менструальної функції у жінок раннього репродуктивного віку з ожирінням, що містить проміжні висновки і окреслює коло невирішених і дискусійних питань, які необхідно детально і всебічно вивчати. Об'єм даного розділу є достатнім, текст структурований, читається легко і з цікавістю. Більшість посилань складають роботи останніх п'яти років.

У другому розділі дисертації – «Матеріали та методи досліджень» – представлено клінічну характеристику обстежених пацієнтів і методи

дослідження, текст містить послідовну інформацію про суть дослідження: його загальну характеристику, дизайн, розподіл на групи, методики дослідження, характеристику груп дослідження. Дизайн дослідження і розподіл на групи організовані правильно, методи, використані у дослідженні сучасні і відповідають завданням роботи. Описані методики відповідають встановленим вимогам і протоколам.

Третій розділ присвячений порушенням менструальної функції в молодих жінок із ожирінням, складається з трьох підрозділів, в яких представлено медико-соціальні фактори ризику; особливості формування та стан репродуктивної системи та клініко-лабораторні та ехографічні особливості.

Основним розділом роботи є четвертий розділ, присвячений ефективності удосконаленого алгоритму лікувально-профілактичних заходів. Він складається з двох підрозділів, в яких представлено результати лікування на I та II етапах.

Усі розділи власних досліджень викладені в логічній послідовності. Результати дослідження проілюстровані достатньою кількістю інформативних рисунків і таблиць.

У розділі, присвяченому аналізу та узагальненню отриманих результатів, пошукувач коротко виклав основні отримані результати, подав їх аналіз та коментар. Розділ містить два обов'язкових компонента – пояснення тим змінам, які виявив в процесі дослідження автор та порівняння власних даних з результатами, отриманими іншими дослідниками цієї проблеми. Таким чином, на сторінках даного розділу пошукувач веде заочну дискусію з іншими дослідниками, вміло полемізує, порівнюючи свої результати з раніше опублікованими даними.

Висновки зроблені на фактичному матеріалі та результатах дослідження, є логічними, показують основні результати і свідчать про досягнення поставленої мети. Практичні рекомендації сформульовано детально, послідовно, зрозуміло і чітко, тому вони можуть бути легко використані у щоденній клінічній практиці.

Список використаних джерел оформлений належним чином. Більшість використаних наукових джерел опубліковані англійською мовою. Наведений об'єм використаних джерел свідчить про всебічний аналіз та детальний відбір даних літератури для обґрунтування доцільності та актуальності проведеного дослідження.

Публікації за матеріалами дисертації повністю відповідають вимогам МОН України.

У ході ознайомлення з дисертаційною роботою виникли запитання для дискусії:

1. Які показники вказують на розвиток порушень репродуктивного здоров'я у жінок раннього репродуктивного віку із ожирінням?
2. Який патогенетичний зв'язок між ехографічними та ендокринологічними показниками?
3. Яка ланка системи ендокринного гомеостазу «мати-плацента-плід» є найбільш вразливою у жінок раннього репродуктивного віку із ожирінням?

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях

За матеріалами дисертації опубліковано 7 робіт, з них 5 статей: 4 – одноосібні, 1 – англійською мовою, 4 статті у наукових фахових виданнях України відповідно до переліку, 1 стаття у періодичному науковому виданні, індексованому у базі даних Scopus (країни ЄС – Республіка Польща). Крім того, опубліковані 2 тез доповідей в матеріалах науково-практичних конференцій.

Основні положення дисертації та результати наукових досліджень повідомлені й обговорені на науково-практичному семінарі із міжнародною участю «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання гінекологічної допомоги», жовтень 2017 року, м. Київ; на науково-практичному семінарі в форматі телемосту «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання акушерсько-гінекологічної допомоги» 20 березня 2018 року, Київ-Тернопіль-Хмельницький.

Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів,
що виносяться на захист

Ідея проведення дослідження, мета і завдання сформульовані дисертантом спільно з науковим керівником – Вдовиченком Юрієм Петровичем. Автор самостійно провів патентні та інформаційні пошуки, аналіз наукової літератури, визначив методи дослідження.

Скорейко Р. С. особисто провів дослідження, збір та аналіз клінічного матеріалу, його обробку, формування досліджуваних груп. Усі клінічні спостереження та обстеження проведено протягом виконання дисертаційного дослідження самостійно, з дотриманням протоколу біомедичного дослідження та підписанням інформованої згоди пацієнта за дизайном, затвердженим біомедичною експертизою.

Аналіз результатів дослідження, їх узагальнення, статистична обробка клінічних та інструментальних досліджень, їх оформлення проведені автором самостійно.

У наукових роботах, опублікованих за темою дисертаційного дослідження в співавторстві, автору належить провідна роль у зборі клінічного матеріалу, статистичній обробці та аналізі отриманих результатів. Спільно з науковим керівником обговорені та узагальнені наукові положення дисертації, оформлені висновки та практичні рекомендації.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної
добросовісності (академічного плагіату, самоплагіату,
фабрикації, фальсифікації)

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Розглянувши матеріали дисертації здобувача наукового ступеня доктора філософії Скорейка Р. С. на тему «Порушення менструальної функції у жінок раннього репродуктивного віку з ожирінням: прогнозування та тактика лікування» встановлено, що при комп'ютерному тестуванні електронної форми дисертації та наявних за її темою публікацій через програму «Anti Plagiarism» та за допомогою системи Strike Plagiarism не виявлено акаде-

мічного плагіату в наданих матеріалах дисертації. Текст наданих матеріалів дисертації Скорейком Р. С. є оригінальним.

Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці

Основні положення дисертації, удосконалений алгоритм профілактики перинатальних ускладнень впроваджено у практичну роботу двох лікувально-профілактичних закладів України: КНП «Київський міський пологовий будинок № 2» та Київський міський центр репродуктивної та перинатальної медицини.

Результати вивчення патогенезу та профілактики порушень менструальної функції включені в програму лекцій, практичних та семінарських занять та використовуються в навчальному процесі кафедри акушерства, гінекології та перинатології НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради

Дисертація Скорейка Романа Сергійовича на тему «Порушення менструальної функції у жінок раннього репродуктивного віку з ожирінням: прогнозування та тактика лікування» відповідає паспорту наукової спеціальності «Акушерство та гінекологія». Дисертація повністю відповідає профілю спеціалізованої вченої ради.

Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Скорейка Романа Сергійовича «Порушення менструальної функції у жінок раннього репродуктивного віку з ожирінням: прогнозування та тактика лікування», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»), присвячена актуальній проблемі сучасного акушерства, є закінченим науковим дослідженням, яке містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язують важливе науково-практичне завдання – підвищення ефективності лікування порушень менструальної функції у молодих жінок із ожирінням на підставі вивчення клініко-ехографічних та ендокрино-

логічних особливостей, а також удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів.

Виходячи з актуальності, об'єму та рівня досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок здобувача, дисертаційна робота Скорейка Р. С. «Порушення менструальної функції у жінок раннього репродуктивного віку з ожирінням: прогнозування та тактика лікування» повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 19.08.2015 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», та її автор Скорейко Роман Сергійович повністю заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»).

Офіційний опонент:
завідувач кафедри «Сестринська справа»
Житомирського медичного інституту
Житомирської обласної ради,
доктор медичних наук, професор

В. О. Заболотнов

Підпис *Заболотнова В.В.* вавіряю
Помічник ректора з кадрової роботи
ЖИТОМИРСЬКИЙ
МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
Житомирської обласної ради

Галіна Овсенківа